

Vid mötet den 3 april 2017 i Brottmålsprojektets arbetsgrupp antecknades följande slutsatser.

Säkerhets-, sekretess- och ordningsfrågor i tingsrätten

- Ordningsfrågor, innefattade praktiska aspekter som placering av aktörer i salen m.m., bör uppmärksammas och hanteras i ett så tidigt skede som möjligt. Att tolkar ska användas vid förhör bör tas i beaktande redan på planeringsstadiet så att domstolen kan ordna dels lämplig teknisk utrustning för de specifika behoven, dels en ändamålsenlig placering av aktörerna och tolkarna i rättssalen.
- Säkerhetsfrågor bör i den mån det är möjligt hållas skilda från målet. Kontakter med polisen föranledda av särskilda behov i säkerhetsfrågor bör förmedlas av åklagaren i ett första skede, men domstolen kan därefter ha direktkontakt med polisen gällande de praktiska arrangemangen. Samtliga parter bör få information om vidtagna säkerhetsåtgärder och det bör göras tydligt för samtliga aktörer att åklagaren inte har särskild kunskap om säkerhetsfrågor utan förlitar sig på polisen. Under huvudförhandlingen i ett längre mål kan det vara av värde att ha en kontinuerlig kontakt med polisen för att få information om situationer som uppstått utanför förhandlingen och kunna parera dessa i någon mån.
- Möjligheten att låta någon av rättegångens aktörer närvara på videolänk bör beaktas när arrangemang vidtas i säkerhetsfrågor. När frågan om närvaro på videolänk av detta skäl bedöms måste emellertid samtliga aktörers intresse i saken beaktas.
- Domstolen bör alltid kräva att parterna anger skäl för varför en förhandling eller en del av densamma ska hållas inom stängda dörrar eller en uppgift ska beläggas med sekretess. Parterna har inte alltid ett intresse av att offentligheten upprätthålls.
- Informationsutbytet mellan tingsrätt och hovrätt angående vidtagna säkerhetsåtgärder bör utvecklas och möjligtvis samordnas.

Ordförandens roll i tingsrättsförhandlingen

- Ordföranden bör vara aktiv under förhandlingen. En aktiv ordförande som ställer krav på alla inblandade aktörer förmedlar att domstolen bryr sig om målet och bidrar till att parterna får en känsla av att domstolens avgörande är rätt. Hur parterna uppfattar processen är en viktig del i ordförandens ansvar.
- Partsföreträdarnas kommunikation vid förhandlingen bör som utgångspunkt rikta sig till rätten, inte till motparten.

Förhör med tilltalad, målsägande och vittne i tingsrätten

- Ordföranden bör inte leda förhör och ställa frågor i annat än klagande syfte. Som utgångspunkt bör den som åberopat ett förhör också leda detta. Olika förhörspersoner ska behandlas utifrån sin respektive roll och därmed tillämpliga regler. Den tilltalade ska under sitt förhör få tillfälle att berätta fritt när det är lämpligt, men förhöret bör styras till att avse de i målet aktuella frågorna genom t.ex. angivande av vilken händelse, plats eller tid förhörspersonen ska berätta om. Målsäganden är i första hand åklagarens bevisperson och huvudförhöret med målsäganden ska därför alltid ledas av åklagaren. Vittnen ska betraktas som uppgiftslämnare och få frågor utifrån förhörstemat. Vid dessa förhör finns det ännu större förutsättningar för att gå mer direkt till den berörda frågan. Frågor som inbjuder vittnet att fritt tillägga något till förhöret som man inte frågat efter ska inte tillåtas.
- När partsföreträdarna vill hänvisa till förhörsuppgifter från förundersökningen bör ordföranden ifrågasätta eventuella avvikelser består och vart uppläsningen ska leda innan detta tillåts. Uttryck som ”så sa du inte hos polisen”, med hänvisning till uppgifter från förundersökningen är ägnade att lura förhörspersonen och bör undvikas.
- Ordföranden bör därutöver vara vaksam på och ingripa mot avvikelser från angivna förhörstemat.